

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı-Büyükelçi Volkan Bozkır: Batı'nın demokratik prestiji sarsıldı

#Gazetehaberleri

#15 Temmuz

#Volkan Bozkır

Temmuz 15, 2019 09:05

Ti
de
yü
ör

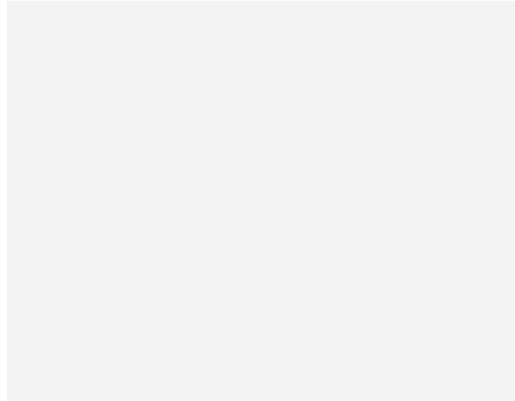
Haberin Devamı ▾

Ülkeler arası güven ilişkisinin devam etmesindeki en önemli faktörlerden biri, bir ülkenin kriz zamanında diğer ülkelerden gelen destek ve dayanışmadır. Bu destek bazen maddi bazen manevi araçlarla, bazen de her ikisiyle birden sağlanır. Örneğin, doğal felaket yaşayan bir ülkeye, o afetin verdiği zararı giderebilmesi için acil insani yardım gönderilir. Bazen doğal afete maruz kalan ülkenin buna ihtiyacı olmasa da sembolik olarak bu yine de yapılır ve o ülkenin yanında bulunduğu yönünde bir anlam ifade eder.

Bu gelenek toplumların karşılıklı olarak yakınlaşmalarına yönelik bir öneme sahiptir. Devletlerarası ilişkilerin yanında, insani ilişkilerin geliştirilmesi de temel hedeftir. Bir anlamda hem felaket yaşayan ülkenin hem de destek veren ülkenin vatandaşlarına yönelik bir kamusal diplomasi ve halkla ilişkiler faaliyetidir ve bunun karşılıklı sempatiyi artırdığı söylenebilir. Hatırlanacağı üzere 1999 Gölcük Depremi'nde ABD Başkanı Bill Clinton'un deprem bölgelerini ziyareti böyle bir etki yaratmış, Clinton ve ülkesi oldukça sempati toplamıştı. Yunanistan ile yürütülen 'deprem diplomasisi', iki ülke arasındaki gerilimleri neredeyse tamamen ortadan kaldırmıştı.

Haberin Devamı ▾

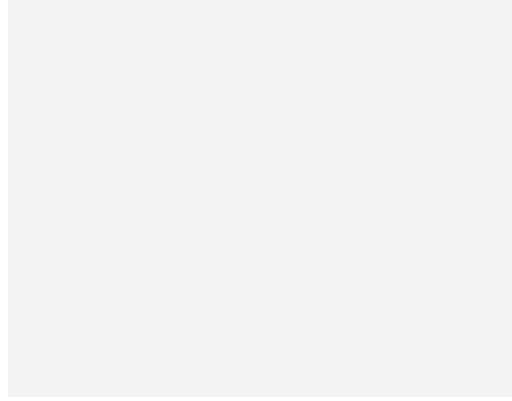

BU FELAKETİN DEĞİŞTİRİLEBİLME İHTİMALİ VARDI

Doğal felaketler gibi, toplumların başına siyasi felaketler de gelmektedir. Doğal felaketlerde destek olmak kolay olsa da siyasi felaketlerde tecrübe bize, bunun o kadar kolay olmadığını söylemektedir. Ne var ki siyasi felaketlerde uluslararası aktörlerin pozisyonları ve verdikleri tepki ya da destek çok daha önemli olmaktadır; çünkü doğal felaketlerin aksine, siyasi felaketlerin seyrinin değiştirilebilme ihtimali vardır.

15 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye'nin yaşadığı siyasi felaketin değiştirilebilme ihtimali vardı. 15 Temmuz'da Türkiye gerçek anlamıyla somut bir siyasi felaket yaşıyordu. O gün FETÖ mensubu askerler, kanlı bir darbeye kalkışmıştı. Türkiye'nin seçilmiş demokratik hükümeti ve Cumhurbaşkanı devrilmek, hatta öldürülmek istenmiş, ülkenin bir kaosa sürüklenmesi amaçlanmıştı. İnsanlar sokaklarda darbecilerle mücadele ederken öldürülmüştü. Ortada açık bir suç vardı. Bu suçun nihai hedefine ulaşması engellenmişti; ancak suçun tanınması, hukuksuz, gayri meşru ve gayri ahlâki ilan edilmesi, kınanması ve kurbanlarının desteklenmesi gerekiyordu. Bu aşamada Türkiye'nin Batılı müttefiklerinin desteği çok önemliydi. Ne var ki bu destek uzun bir süre gelmedi ve geldiğindeyse hem çok geç hem de beklenenden çok farklıydı.

Haberin Devamı ▾

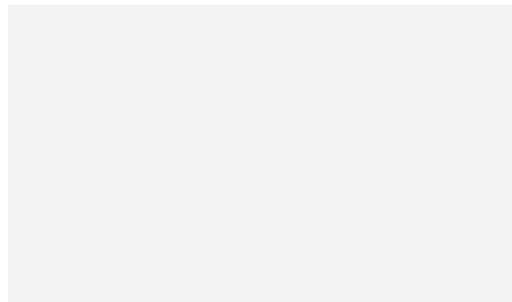

DARBECİLER CESARET BULDU

AB üyeliğine aday, BM ve NATO üyesi ve ABD gibi güçlü Batılı müttefikleri bulunan, dünyanın en büyük ekonomilerinden birinde gerçekleşen bu siyasi felakete Türkiye'nin özellikle Batılı müttefikleri, mücadele sonuçlanıp, darbecilerin mağlup edildiği anlaşılana kadar tepki vermemiş, durum netleşip demokratik güçlerin kazandığı anlaşıldığında somut diyebileceğimiz tepkiler gelmişti.

15 Temmuz gecesi, dönemin ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ve bazı AB yetkililerinin yaptıkları açıklamalar, darbe girişiminin başlamasından birkaç saat sonra AB ve ABD'nin Türkiye'de olup bitenlerin farkında olduklarını gösteriyordu. Ancak ne ABD Hükümeti ne de AB yetkilileri, Türkiye'de olup bitenlere ilişkin bir pozisyon almamış, 2013'te Mısır'daki darbeye davrandıkları gibi yalnızca gelişmelerden haberdar olduklarına ilişkin açıklamalar yapmışlardı.

Haberin Devamı ▾

Bu, aslında darbe girişiminin seyri bakımından oldukça önemliydi. ABD ve AB üyesi ülkelerin 15 Temmuz gecesindeki pozisyonları darbeciler açısından önemli bir eşiğin aşılmasında etkili olmuş, yapılan belirsiz açıklamalardan darbeciler adeta cesaret bulmuş ve saldırılarının şiddetini artırmışlardır.

AB ve ABD yetkililerin, Türkiye ve demokratik hükümete destek veren açıklamaları darbe girişiminin başlamasından yaklaşık dört saat sonra gelmiştir. 16 Temmuz sabahı sabah 02:00 sıralarında, darbeci güçlerin mağlup edilmeye başlandığı anlaşıldığında gelen bu açıklamalar, geç kalındığı için pek anlamlı olmamıştır. Hatta ABD'nin açıklamasından sonra darbeciler tamamen kontrolden çıkmış, çatışmalar artmış ve sivilleri hedef alan hava saldırıları başlamıştır. TBMM darbeciler tarafından bombalanmış ve tarihinde ilk defa saldırıya uğramıştır. Sabaha kadar da sekiz defa daha bombalanacaktır.

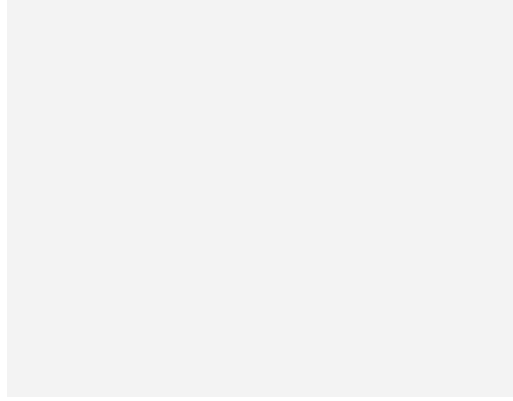
AB'NİN TUTUMU

Haberin Devamı ▾

Türkiye'nin Batılı müttefiklerinden darbe girişimine ilişkin sert açıklamalar ancak 16 Temmuz'da darbe girişimi tamamen durdurulduktan sonra gelebilmiştir. 16 Temmuz sabahı Türkiye halkı kendisini takdir eden bir tavır beklerken, Batı'dan hiç beklemediği yönde bir rüzgâr esmeye başlamış ve özellikle AB'nin odak noktasının darbe girişiminden başka bir yöne kaydığı görülmüştür.

Örneğin, Fransa Cumhurbaşkanı Hollande, Türkiye'nin AB üyeliğine devam edip etmeyeceğini tartışmaya açmıştı. AB Kurum Temsilcileri de bu tartışmayı sürdürmüş, darbe gibi siyasi bir felaketi ağır kayıplarla atlatmış bir ülkede OHAL ilan edilmesinin kaygı verici olduğunu belirtmişlerdi. AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini, darbe girişiminin ardından, darbeye bağlantısı tespit edilmiş kişilerin tutuklamalarına ilişkin olarak "Türk yetkilileri hukuk devleti, insan hakları ve temel hak ve özgürlükleri titizlikle dikkate almaya" çağırmıştı.

Haberin Devamı ▾

ABD, ordu içinde yapılan tutuklamalardan endişe duyduğunu belirtiyordu. Bunun, Türk Ordusu ile işbirliğine zarar vereceğini iddia ediyordu. CENTCOM Komutanı General Votel, darbe girişiminin ardından Türk ordusunda işbirliği içinde buldukları birçok askeri yetkilinin tutuklandığını söylüyor, bunun “Türkiye ile mükemmel olan işbirliği ve birlikteliğin seviyesini etkilemesinden” korktuğunu vurguluyor, Ulusal İstihbarat Direktörü emekli General James Clapper, TSK bünyesindeki ‘temizliğin’, terör örgütü IŞİD ile mücadeleyi zorlaştırdığını söylüyordu.

ALMANYA’NIN ENGELİ

Almanya, 31 Temmuz 2016’da Köln’de düzenlenen darbe karşıtı mitingde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın uzaktan canlı olarak bağlanıp konuşma yapmasına engel oluyor, İsveç, 15 Temmuz’daki darbe girişimiyle “güçlü bağlantısı” olan kişileri, iltica başvuruları reddedilmiş olsa bile Türkiye’ye iade etmeyeceğini açıklıyordu.

Henüz darbe girişiminin hasarını onarmaya çalışan ve sert bir mücadeleyle demokrasisini kurtarmış bir ülke için AB’ye üyelik durumunun tartışmaya açılmış olması ise şartlar düşünüldüğünde oldukça ilginçti.

AB Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker, ARD’ye yaptığı değerlendirmede, hâlihazırdaki duruma göre Türkiye’nin AB’ye üye olmayacağını söylüyor, Avusturya Başbakanı Christian Kern, “Türkiye’nin AB üyelik görüşmelerinin sonlandırılması” için bir diyalog başlatacağını ilan ediyor, Almanya Başbakan Yardımcısı Sigmar Gabriel, Türkiye’nin AB’ye üye olma şansı bulunmadığını iddia ediyordu.

BATI’NIN KAMU DİPLOMASİSİ BAŞARISIZ OLDU

Türkiye’nin Batılı müttefikleri yalnızca bir prosedürü yerine getirmişlerdi: Ülkeler arası ilişkiler bağlamında gereği yapılmış, realist beklentiler karşılanmış, ancak ‘halkla ilişkiler’ bağlamında önemli bir hayal kırıklığı yaratılmıştı. Batılılar kamu diplomasisi yönünden başarısız olmuşlardı. Sonuç olarak, 15 Temmuz 2016 tarihinde teşebbüs edilen darbeye Türkiye bir siyasi felaket yaşamış, ağır bir hasar almış, ancak bu felaketi atlarmayı başarmıştır. Darbe girişimi sırasında ordu, polis, parlamento, yargı, hükümet ve sivil halk kesimlerine verilen mücadele ve entelektüel

ordu, polis, parlamento, yargı, hükümet ve sivil halk kesimlerinde verilen mücadele ve ertesi gün hayatın normal seyrinde devam etmesi ile Türkiye işleyen bir devlet mekanizmasına sahip olduğunu ve başarısız devletlerden biri olmadığını göstermiştir.

Anayasal düzenin darbeci askerlerce zorla yıkılmaya çalışıldığı sırada halkın ve kurumların meşru direnişi, demokrasinin devamlılığını mümkün kılmış, Türkiye’de darbecilik geleneğini ortadan kaldırmıştır. Türkiye halkı, yaşadığı bu felâket sırasında ve sonrasında Batılı müttefiklerinden samimi bir destek ve dayanışma görememiştir. Batılılar, Türkiye tarafından bakıldığında kriz yönetiminde başarısız olmuş, halka ilişkiler ve kamu diplomasisinde ciddi hatalar yaparak önemli bir güvenilirlik, sempati ve prestij kaybı yaşamışlardır.

DAYANIŞMA GÖSTERİLMEDİ

O gece Türkiye’nin Batılı müttefiklerinin göstereceği destek ve dayanışma, olayların seyrini değiştirebilir ve bugün Türkiye’yi Batı’ya daha fazla yakınlaştırmış olabilirdi. Daha önemlisi, Batı’nın son yıllarda demokrasi konusunda hasara uğrayan prestijini onarabilir, bu konudaki ilkeli ve güvenilir bir merkez olma konumunu sürdürmeyi sağlayabilirdi. 15 Temmuz gecesi darbe başarılı olsaydı, Türkiye’nin Batılı müttefikleri nasıl davranır ve nasıl açıklamalar yaparlardı bilinmez; ancak bugün gelinen aşamada Türkiye halkının Batılı dostlarına karşı olumsuz algısında, yaşanan felaket sırasında ve sonrasında gösterilmeyen destek ve dayanışmanın önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

#Gazetehaberleri

#15 Temmuz

#Volkan Bozkır

BAKMADAN GEÇME!

Ukrayna'da savaşın sonucunda ne olacak? İşte...

#RUSYA UKRAYNA SAVAŞI

Yaptırımlar ve tuhafıklar... Rus halkının savaşa bakış...

#RUSYA

Doğum gününde bombalar, hastanede mahsur kanser...

#UKRAYNA RUSYA SAVAŞI